

Izdevējamā:

"Baltijas Semkopija" Administrācija, Ār-Rīgas Kalku-eelā
№ 14, Pušpilsētas ielā un beedra grahmatu-bodē. Bet
tam Rīgā: Alberga un Kapteina grahmatu-bodis. Zīdās
pilsētas: wifās grahmatu-bodis. Uf laukem: pee pagastu-
waldeu, mahzitateem, skolotajeem, uc.

10. gads.

Rīgā, 25. aprīlī.

Maksā ar peesūtītājam par pastu:

Ar Beelikumu: par gadu 3 rubl. 60 kap., beš Beelikuma 1 rubl. 60 kap.
Ar Beelikumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 60 kap., beš Beelikuma 85 kap.
Maksā ekspedizijā un grahmatu-bodis samemot:
Ar Beelikumu: par gadu 2 rubl. 50 kap., beš Beelikuma 1 rubl.
Ar Beelikumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 30 kap., beš Beelikuma 55 kap.
Beelikums ween par gadu 1 rubl. 50 k., par 1/2 gadu 80 kap.

Gludinājumu, 8 kap. par šķilu rakstu rindinu, nem pretim S. Alunans, Jelgavā; Deepinš, Jēkšis; S. Segalls, Baušā, un administrācija, Rīgā.

Baltijas Semkopija redakcija, administrācija un ekspedizija atronahs Ār-Rīgas Kalku-eelā Nr. 14.

Saimniecības nodala.

Brūweru meesču audzināšana.

(Beikums.)

Ja nu peedfihwojumi mahja, la meescheem japeepalibds zaur masu mehlfoschanu ar flahpelli faturofcheem mehfleem, tad tomehr arweenu labal jaleeta salpetraflahbi fahli, nekā amoniaka fahli, tas redsams ari no profesora Liebiga un Fraas'a ismehginajumeem 1859. gadā Bogenhausenē pee Minchenes.

Dauds labal, nekā ar flahpelli bagatus mehflus, preefch meescheem war leetat fossora-flahbumu, kas nebut nelaitē meeschu labumam. Bet lahda formā gan fossora-flahbums jaleeta? Ismehginajumi atbild us to, ka tāpat kā superfosfatus; preefch meeschu mehlfoschanas war leetat ari neuflehtus fossatu mehflus, ka pehdejee it ihpafchi no bifosfata faturofcheem mehsteem tahdā atgadījumā wifadā wifē derigaki, ja tee isnahf lehtaki, nekā superfosfati, un jadomā gan, ka tas arweenu tā bus.

Dr. Aliens mehginaja Karalautschās meeschu semi mehlot ar uhdeni kuhstoschu un prezipitetu fossora-flahbumu, un proti, ar un beš flahpella peemaisijuma, bet neeewehroja nelahdas leelas starpibas. Fossora-flahbumu faturofchi mehli israhdiyahs wifds atgadījumā par loti labem graudu dauduma sird; graudi tapa wehl pawairoti, tad fossora-flahbumu faturofcheem mehsteem peedewa klat wehl flahpelli faturofchus mehflus, to apleezina ari Boelkera un Galles profesora Märkera ismehginajumi.

Uddeni kuhstoscham un prezipitetam fossora-flahbumam bija gluschi weenada felme; starpiba bija til masa, ka to nemas neder eewehrot. Ihpafchi labā mahla semē nebija gandrihs nelahda starpiba eewehrojama, tomehr mohlainā smiltis un smiltainā mahla semē superfosfateem bija druzgiz labaka felme, nekā bifosfateem; tomehr ari fchē starpiba til masa, ka to nemas neder eewehrot.

Ari fossora-flahba mahla seme (kladnosfats) konlureja it felmigi ar superfosfateem, kā profesors Dr. Märklers apleezina.

Fossora-flahbi mehli ween israhdas reisohm preefch meescheem loti derigi, jo teem ir wiflabalā felme; tā mehflots kaus isdod neween wairaf, bet ari labakus meeschu graudus, jeb wifmasakais nowehrsch, ka meeschi netap siltaki. Ka fossora-flahbi mehli ween stipri pawairo meeschu graudus, to apleezina Dr. Emmerlinga ismehginajumi Kiele, kuresch ar fossora-flahbeem mehsteem ween mehflodams, panahza daudis wairaf graudu; bet mahla semē bija bifosfateem, purwa semē atkal superfosfateem labaka felme. Sche nu nonahlam pee punkta, kas pee skunstigu mehflu leetachanas it ihpafchi pee weenpusgās mehlfoschanas, un tāpat ari pee meescheem arweenu jo ruhpiigi jaeewehro, proti, semēs daschadiba. Preefch mehlfoschanas newar nelahdas rezeptu preefch-rakstus usstahdit. Kad praktiski semlopi, tā tas beeschi ween noteel, par kreetnu felmi wehsta, ko tee ar weeneem, waj otreem skunstigeem mehsteem panahlfuchi, un tad tee ari ziteem dod podomu, lai dara tāpat, kā wini darijufchi, un lai leeta pee tam tos paschus libdselkus, tad tas peerahda tikai, ka teem loti masa leetas faprafchana. Weenpusgā mehlfoschana, zaur ko semē tikai weenu weenigu weelu eewedam, war tikai tad but felmiga, kad semē fchihš weelas truhsti. Emmerlinga panahza pee meescheem it brangu felmi, mahla un purwa semi ar fossora-flahbumu mehflodams; bet treschā, jeb it ihpafchi zita semē, fossora-flahbums butu palizis gluschi beš laut lahdas felmes, proti, tahdās atgadījumā, kur semē fossora-flahbuma netruhtu, kur tas butu kuhstoschā weidā til daudis, zil ta stahdam wajaga. Tā tad atgadās beeschi ween, ka weenpusgeem skunstigeem mehsteem naw gluschi nelahdas felmes. Weenpusgā mehlfoschana der tikai preefch tam, lai lahdas weelas truhlumu waretu islabot, un tapehž tahdi mehli, it ihpafchi pee tahdas labibas, lahda meeschi, jaleeta ar jo leelaku apdomu,

tā ta tee fche pee sinameem apstahleem paleel neween gluschi beš lahdas felmes, bet beš tam wehl war laitei, tā tas pee meescheem ir, ja semē eewadam par daudis flahpella, zaur ko graudi beeschi ween top daudis siltaki.

Weidsot wehl japeemin kalija fahli, kā meeschu semēs mehli, pee lam jau tulin eefahlumā japeesihmē, ka beš kalija gan reti lahduš zitus weenpusgās mehflus atradim, zaur kureem meeschu rakstu waretu pawairot un pahrlabot.

Profesors Dr. Märklers fala samā rakstā „Die Kalisalze und ihre Anwendung in der Landwirtschaft“ (Kalija fahli un wizu peemainichana semkopībā), ka ismehginajumi apleezinot, ka kaliju faturofchi mehli meescheem esot it derigi. Tomehr fchihš wina domas neleelas wis but pareisas, jo peedfihwojumi runā tahm gluschi preti. Profesors Lehmannis leetaja Weidizā 300 mahzianu abrauma fahls ar 750 mahzianam kalku us Salschu morgena, bet nepanahza pee diweem mehginajumeem ne wairaf graudu, nefs ari labakus falmus. Abrauma fahls wehl israhdiyahs meescheem par siltu, jo ar fcho fahli mehflotee meeschi fahrita weldrē, tomehr turpat blakus meeschi, kas ar fcho fahli nebija mehfloti, nefa frita weldrē. To paschu panahlumu Lehmanis panahza aulu semi ar kalija mehsteem mehflodams, tā ka no kalija mehsteem neween falmi, bet ari graudi tapa siltaki. Bet eewehrojama bija ta bufchana, ka ar kaliju mehfloti meeschi nogatawojahs 8 deenas agrak, nekā meeschi, kas ar fcheem mehsteem nebija mehfloti.

Labalu felmi panahza Schulze-Schulzendorfs, kuresch ar meeschu un ausu miftru apsehtu laulu mehflota ar abrauma fahli, un Tschiles salpetri, pee lam tas pahrliezinahs, ka weenpusgā kalija pawairochana semē zaur mehlfoschanu ar abrauma fahli nebut nepawairoja graudu, bet stipri ween pawairoja falmu daudsumu; bet ja reisa ar kalija fahli leetaja ari ar flahpelli bagatas weelas, tad ari graudu isauga daudis wairaf, no lam bija redsams, ka ismehginajamai semei truhla neween kalija, bet ari flahpella, tā la pehž minimuma jeb masakuma likuma (ta baribas weela, kuras semē wifmasak, nofata plaujās leelumu) tikai zaur laulu mehlfoschanu ar kaliju un flahpelli wareja eewehrojamu plaujās pawairochana panahlt. To paschu apleezina ari A. Dettweilera ismehginajumi Winterheimā, kuresch neleelu semēs gabalu eedalija feschās fchiores (weeglu mahla semi), un tad fchihš fchiores mehflota gan ar fossora-flahbumu ween, gan ari beš tam wehl ar fchirflahbu kaliju, klorkaliju un flahpelli.

Tikai zaur mehlfoschanu ar fossora-flahbumu un flahpelli, ar fossora-flahbumu, flahpelli un kaliju panahza daudis mairaf graudu, bet it ihpafchi daudis wairaf falmu. Tomehr, ja ari pee fcheem ismehginajumeem peeremam, ka pee labibas raschas ari kalija mehli peepalibdscha, tad tatchu fchāt atgadījumā klorkalijam jadod preefch-rola pret fchirflahbu kaliju. Ka kalija mehli butu fchirflahbi preefch meescheem derigi un teizami, to ismehginajumi un peedfihwojumi nemas neapleezina.

Wispahrigi xemot jafala, ka no brūweru jeb eesala meeschu pahrlabochanas zaur ihpafchu meeschu semēs mehlfoschanu pehž eefehjas jafargajas. Tikai tahdā atgadījumā, kur meeschu lauls eepreefchschā gadā nebija deesgon bagatigi mehflots, kas jamehfla druzgiz ar labi fatruhdejuscheem (fapuwufcheem) kuhst mehsteem, kas jaeear jau rudenī jeb wehlakais pawafari it agri. Proti meeschi prafa tikai, t. i. preefch samas wiflabalās augschanos, ka seme atrastos tā faultā „wezajā fpehla“, tai bufchana, ko sinams mahfligi war pawairot, zaur to, ka pawafari laulam wehl peedod klat skunstigus mehflus un t. pr. No skunstigeem mehsteem, meescheem der wiflabal Tschiles salpetris, fosfatu mehli, un beš tam wehl kalija fahli, ja semē trescham kalija truhziba nomanama.

Tschiles salpetri un it ihpafchi tā faultus dshdamus, flahpelli faturofchus mehflus leetajot, wajaga loti apdomigam un taupigam but. Zaur to top, kā peedfih-

wojumi peerahda, flahpelli faturs meeschu graudās no 8 lihds 40 procentem pawairots, bet tas nemas naw teizami pee brūweru jeb eesala meescheem, jo meeschu labums top zaur to stipri ween pamafinat. Wiflabalajās eesala meeschās ir reti kad wairaf, nekā 8 lihds 10 procentes proteina. Bet stipri mehflotā semē, augschās meeschu graudās ir wairaf, nekā 18 proz. proteina (flahpelli faturofchās weelas), bet tad meeschi eesalam gandrihs nemas wairā neder. Eesala meeschi ir jo labaki, jo wairaf tajās stehreku, bet leelas, ka stehreku daudsums atkal atkarās no sinama fossora daudsuma, tapehž tad ari fossora-flahbumu faturofchās mehflots, ir it brangs un loti derigs lihdsellis preefch meeschu graudu pahrlabochanas. Ja semei, kurai truhsti „wezā fpehla“, lihdsi ar ziteem mehsteem peedod klat ari druzgiz flahpella — arweenu wiflabal zaur Tschiles salpetri, tad war ari meeschu daudsumu pawairot, beš la pee tam graudās fakrahtos par daudis lipekta, tā tas ir, kad meeschu semi mehflota tikai ar flahpelli faturofcheem mehsteem. Tahdā semē, kur truhsti kalija, stehreku daudsumu meeschu graudās, kā ari graudus paschus war pawairot zaur mehlfoschanu ar kalija fahleem, wiflabal ar klorkaliju.

Preefch mahla semēs, kas top eefatita par wiflabako meeschu semi, der kā fossora mehli tikpat labi superfosfati, kā ari tahdi fosfatu mehli, kas naw usflehti un kurdš tapehž naw uhdeni kuhstoscha fossora-flahbuma (bet pehdejeem wajaga but jo fmalteem). Tahdā semē, kurā daudis fatruhdejuschu stahdu dalu, bus superfosfateem arweenu labaka felme, nekā tahdeem fossora mehsteem, kurdš naw uhdeni kuhstoscha fossora flahbuma.

No mineteem skunstigeem mehsteem Tschiles salpetri leeta, waj nu ihf eepreefch labibas fchschanas, jeb labibu fehjot, jeb to iskaiša, kad labiba (meeschi) jau usdihgufe, pee lam nem, ja daudis, 150 lihds 200 mahz. us weenu defetinu semēs. Pa wifru der fchos mehflus kaiti tikai loti wajadfigā atgadījumā, proti, kad labiba stipri nofebojufehs.

Ja fossora-flahbumu dod labi fasmalzinatu, ar semem fajauktu kaulu miltu jeb ari tā faultu prezipitetu fossora-flahbu kalku weidā, tad ir wiflabal, kad mehflus iskaiša jau rudenī un waj nu apaz jeb ari ee-ee. Ja kaulu milti labi, tad us defetinu peetis 7 1/2 lihds 15 pudu, pee lam fcho mehflu felme bus ari otrā un treschā gadā wehl manama. Kupji kaulu milti pa preefchu japuhde un tad tos war, tāpat kā futinatus kaulu miltus, ari pawafari leetat, tikai tas jadara zil agri ween eefehjams. Us defetinu meeschu semēs gan nelad newajadsehš wairaf tā 50 lihds 80 mahz. uhdeni kuhstoscha fossora-flahbuma (fossora-flahbuma wajadfigais daudsums ja-aprehkina arweenu pehž apgalwota kuhstoschā fossora-flahbuma daudsuma superfosfats). Ari superfosfatus iskaiša ar smiltim fajauktus wifmasakais lahdas nedelas eepreefch meeschu fchschanas; superfosfati jaiskaiša it weenlihdsigi pahrlaumu un, ja daudis, tikai it weegli ar eefechu jae-ee.

Kalija fahleem ir wiflabalā felme tahdā semē, kurā daudis fatruhdejuschu stahdu atleeku, tā tad it ihpafchi purwa semē; wizu felme ir fche jo leelaka, ja tos leeta kopā ar fossora-flahbeem mehsteem. Ari katus faturofchā smiltis semē kalija fahleem ir beeschi ween loti leela felme. No fahleem, kurdš masal kalija, nem 15 lihds 38 pudu us defetinu; ar kaliju bagatatu mehflu peeteel 7 lihds 25 pudu us defetinu. Smalki fasmalzinato fahli fajauz it kreetni ar faufu semi un iskaiša, waj nu jau rudenī jeb ari pawafari — wiflabal ar kaulu milteem reisa (ja laulu mehflu ari ar pehdejeem) — un tad kaisijumu drihs apaz. Wehš jau peeminejahm, ka klorkalijš (klorkaliju faturofchā fahls) meescheem wifderigaks, neween tapehž, ka fche mehli semē labal un ahtrak isdalaas un tapehž ari redsamal fawu fpehlu israhda, bet ari tapehž, ka tee eepehrot ir lehtaki, nekā fchirflahbi kalijš un fchirflahbu kaliju faturofchi fahli.

Kuſtonu klepoſhana.

Ne reti atgadaſ, ka mahjaſ-kuſtoneem peemetas klepuſ, zaur to tee paleel neween gurdeni, bet ja klepuſ ilgaku laiku paſtahw, ari meefā wahjati. Tadehl katra mahjaſ tehwan un lopu audſtajam un lopejam peenahkaſ, zil ween eeſpehjamſ, par to gaſdat, lai klepu no wehriſt waretu. Klepuſ pee kuſtoneem gan naw nelahda nahwiga wahjiba, bet drihſ par tahdu wat pahwehriſtees, ja pee laika tam preti nelazo.

Klepoſhanaſ eemeſli ir daſchabi. Pee ſirgeem klepoſhana ir ar lahdu zitu wahjibu daudſ reiſ faweenojufehſ, it lā ar plauſchu eelarſchanu. Schaſ ſinā klepuſ mehdiſ beigtees lihdiſ ar to wahjibu, ar kuru taſ faweenojeeſ, bet kur klepuſ beſ plauſchu eelarſhanaſ un zitaſ mahjibahm peeſtahjaſ, tur kaſdaſ ſlawenſ lopu ahrſiſ eeteiz ſchahduſ lihdiſſekluſ: Nem no brechweinſteina un ſelta-ſehweleſ, no katra 1/2 loti, no fenchela un anifa, no katra 3 lotes, no kadiku (paeglu) ogahm 8 lotes un no meduſ 1 mahz, un ſamaſiſ wiſu kopā. No ſcha maiſijuma ſirgam 4—6 karotes par deenu jaeebod. Sirgſ jaboro ar jaunu aſholuſu, waj ſaku ſahli, uſ kuraſ pa reiſai war ari kadiku ogah uſkaiſt. Naw ari ja-aiſmirſt no almina ſahliſ ſilē eeſliſt. Sirgſ jatura zil ween eeſpehjamſ, ſiltā ſtalli un jaſargā no auſta gaſfa, un no putellu eedwaſchoſhanaſ, lamehr pilnigi weſelſ top.

Gowſ-ſopi dabu klepu zaur pahleezigu fa-auſteſchanoſ un auſtu gaſfu. Tadehl ir loti aplam, toſ agroh, auſtiſ pawafaraſ waj rudenſ rihtōſ ganōſ laiſt, kur lopi ſaſaluſchu ſahli ee-ehſdami, tulin ſahli klepot. Ja klepuſ zaur auſtumū ir zehlees, tad ſataiſi maiſijumu no 1/2 forteka aluſ, 2 ehadamahm karotem meduſ un tiſpat ſidermuſa, un ſcho dod wahjam lopam zihōſ un wafardōſ. Lops jatura ſiltā ſtalli un ar ſiltu ehdeenu un weſeligu baribu jaboro. Daſchreiſ ſchahduſ klepuſ ari zaur to ween aſſahjaſ, ka lops ſiltā ſtalli top turekſ.

Pee gowſ-lopeem klepuſ zelaſ ari zaur puteſlainu baribu un ziteem netiſhrumeem. Ja klepuſ zaur to ir zehlees, tad klepodamaſiſ lops jaboro ar ſoku ſahli jeb jaunu feenu. Ja ſchahda reiſā wezu feenu grih dot, tad taſ wiſpirmſ zaur purinaſchanu un kuſſchanu no puteleem jatiſhri un ar ſahliſ uhdēni ja-apſlazina. Starp il katrahm 4—6 ſtundahm wahjam lopam jaeebod 2 karotes ar puſforteli rendeno uhdēna no ta pulwera, to ſataiſa lihdiſigaſ dataſ nemot no ſehweleſ, enziaſſakneſ, fenchela un anifa. Kad pee klepuſ nomanamſ, ka lops ſahli leeſaſt top, tad ta plauſchi ir wahji. Schahda atgadijumā data labi, kad lopu nolauj, kura gau wehl war leetat, jo uſ lopa iſweleloſchanoſ ſche ir loti wahjaſ zeribaſ. Ar ſcho wahjibu kauta lopa eelſchaſ nedrihſi leetat. Ja klepuſ atrodāſ un ſahliſ peemeſtees pee wairal lopeem, tad ſcha zehloxi jo ruſpigi eewehrojami, jo daudſ reiſ ar ſcho ir faweenojufehſ lopam pat dſihwibu nemama plauſchu wahjiba.

Utaſ klepu dabu wiſwairal ſlapjā laiſā, pee peepeſchaſ gaſfa pahmainiſchanaſ un pee fa-auſteſchanaſ. Taſ it iſpaſchi noteel pawafardāſ, kad aitaſ no ſilta ſtoſka, uſ wehl puſlihdſ ar ſneegu aplahtahm ganibahm teel dſihtāſ un ganitaſ, kur taſ ne-eeraduſchaſ dabu auſtu uhdēni eedſert. No ſcha klepuſ naw daudſ to bihteſ, jo taſ daudſ reiſ aſſahjaſ patſ no ſewiſ, bet ja taſ ilgaku laiku paſtahw, tad to war gluſchi weegli zaur to dſeedet, kad pee baribaſ peejauktaſ, lihdiſigaſ dataſ no ſehweleſ, kadiku ogahm un wahramāſ ſahliſ. klepodamahm aitaſhm eedob. Ja klepuſ ir ar lahdu zitu kaiti faweenojeeſ, tad taſ wiſwairal no teem lihdiſleem mehdiſ aſſahjees, ar kureem to wahjibu dſeedē. **Taiſnaitiſ.**

Weſelibāſ padomeeſſ.

Uhdēnſ lā ahrſteſchanaſ lihdiſſekliſ.

Schē runaſhm wiſwairal no ſilta uhdēna, no tiſ ſilta lā kaſſju un tehu mehdiſ dſert. Ar noſaukumu „ſiltā uhdēnſ“ ir apſihmeti diwi jo brangi palihdiſbaſ lihdiſekliſ preelſch daſchaduſ loitiſgu buſchanu nowehreſchanaſ, proti, ſiltumſ un uhdēnſ. Deemſchehl leetā lā data lauſchu (tāpat ahrſiſ, lā primat-ſaudis) nemaj ne-eewehro, waj uhdēnſ ſiltā waj auſtiſ, un zaur to ari nahlaſ, ka daudſ reiſ ahrſteſchanaſ ar auſtu waj ſiltu uhdēni wairal kaitē, nekā labuma data. Auſta uhdēna ahrſteſchanaſ eeſtahdeſ tapehziſ daſchu reiſ jo biſtamaſ, ka taſjāſ ſlimeem zilweleem wiſneapejamaſo materialu preelſch dſihwoſchanoſ un iſweleloſchanaſ, uhdēni, ar wiſſipraſo nerwu un trauku ſiſtemaſ lairinaſchanaſ lihdiſekliſ, auſtumū, faweenō. Zaur auſtumū top nerwi un ſmadſeneſ par daudſ ſaſairinataſ un ir wehlat jo gurdenalaſ.

Iſ latriſ taſſchu buſ eewehrojāſ, ka auſtumſ, tāpat pee ſtahdeem, lā pee kuſtoneem dſihwibaſ darbibu ſipri ween apſpeelſch un reiſahm pat gluſchi noſpeelſch; auſtumā ahdā top it baſla (tapehziſ ka taſjā maſ aſnu) un ſaraujaſ, lamehr meefāſ eelſchāſ atſal ſaſrahaſjah pahrol

daudſ aſnu; pat aſnu tezeſchānu iſ deguna war zaur auſtumū apturet, tapehziſ ka auſtumſ aſnu trauzinaſ ſawelſ kopā, pamaſina. Ja nogihbuſchuſ zilweleſ apſlazina ar auſtu uhdēni, tad tee nahſ pee ſamaſaſ, tapehziſ ka auſtiſ uhdēnſ jo ſipri lairina ahdāſ nerwuſ un ſmadſeneſ. Auſtu uhdēni dſerōt beelſchi ween eero- daſ niſnaſ wehdera ſahpeſ; ar auſtu uhdēni aplaiſto- tees ſiſdeſ ſahli jo ſipri puſſet un dwaſchoſchana top apgrehtinaia. Wahli zilweleſ un tahdi, kuru nerwi jo wahrigi, dabon beelſchi ween pehziſ peldeſchanaſ auſtiſ uhdēni galwaſ ſahpeſ un krampjuſ, wiſaſ wizu ſaitēſ top daudſ niſnaſaſ. Zaur ahdāſ fa-auſteſchānu rodāſ wiſniſnaſaſ ſahpeſ.

Tomehr newajaga domat, ka auſtiſ uhdēnſ iſ reiſaſ ſaunā; gribejahm tiſai aſtrahdit, zil leelſ ſpehlſ auſtam uhdēnim un ſahdi ſaunumi war zelleeſ zaur wiza ne- koſrtigu jeb nepareiſa leetaſchānu. Siltumſ war weſe- libai tāpat kaitet, lā auſtumſ, ja to nepareiſi un nede- rigōſ atgadijumōſ iſleeta; tomehr no auſtumū jabaidaſ arweenu wairal, nekā no ſiltuma. Pee ſiltuma muſhu meefāſ darbiba weizaſ arweenu labal, nekā pee auſtumū. Bet, lā jau teiſtā, tāpat ſiltumſ, lā auſtumſ war muſhu meefaiſ kaitet, war ari meefāſ kaitem lihdiſet. Tomehr par to ſche plauſchal nerunaſhm. Tiſai to gan atgahdi- nam, ka iſ katrahm, kurſch uhdēni leeta, pee tam arweenu jaeewehro ari auſtumſ un ſiltumſ.

Ja karſtu uhdēni dſeram, tad faſildam wiſpirmſ riſchonaſ aparatu un lungi, lā ari lunga apſahriſi; zil patihloma iſhti ſilta ſupa waj kaſſja auſtiſ laiſā, to gan iſ latriſ buſ eewehrojāſ. Schiſ ſiltumſ it iſpaſchi patihlomaſ ſlimeem lungeem. Sahpigi lungu krampji apſtahjaſ beelſchi ween zaur ſilta dſehreena baudiſchānu, lamehr auſtiſ dſehreenuſ baudot tee ne tiſai nepaſuhd (nerimſt), bet wehl wairojaſ. Pee dſehraju wehdera lai- tem daudſ atgadijumōſ naw gluſchi nelahda zita palih- diſbaſ lihdiſekla, lā tiſai karſiſ (ſilta) uhdēnſ. Peldeta- wāſ, kur karſtu mineraku uhdēni dſer un kur ari wiſ- wairal lauſchu iſwelelojaſ, panahſtu wehl daudſ labakaſ ſekmeſ, ja tur karſtajam uhdēnim nebutu wehl mineraku dataſ peemaiſtiſaſ klabt. Tiſai pee aſnu ſkreeſchanaſ no karſta uhdēna jaſargajaſ, tapehziſ ka karſiſ uhdēnſ aſnu tezeſchānu paweiſina; zitaſi karſiſ uhdēnſ pee wi- ſahm wehdera kaitem tiſai eeteizamaſ.

Siltumam, karſtu uhdēni baudot, wehl taſ labumſ, ka taſ paweiſina uhdēna uſkaemſchānu lunga feenu aſnu trauzinaſ. Zaur to tad ari nahlaſ, ka karſti dſehreeni zaur neerem (ar miſſaleem) daudſ drihſat iſ meefāſ at- kal top iſdſihtu ahrā, nekā auſtiſ dſehreeni, un ka pehziſ karſteem dſehreeneem ahdāſ iſgaroſchanaſ ſpehlſ ſipri ween wairojaſ. Beſ tam wehl ſiltā uhdēnſ daudſ deri- gaſ preelſch lunga eelſchpuſeſ iſſalōſchanaſ un iſmaſ- gaſchanaſ, nekā auſtiſ uhdēnſ, tapehziſ ka pehdeſaiſ ſa- welſ un pamaſina lunga aſnu un ſulu trauzinaſ. Sa- protama leeta, ka weſelam zilweleem ſchi auſtiſ uhdēna iſpaſchiba neta nelaitēſ, ja taſ tiſai auſta uhdēna par daudſ nedſerā.

Siltu uhdēnſ beſ tam wehl iſlauſē baribaſ weelaſ daudſ weeglaſ, nekā auſtiſ uhdēnſ. Tapehziſ tad ari pee daudſ zilweleem karſta ſupa un karſta kaſſja ſipri ween paweiſina lunga gremōſchanaſ ſpehlu. Karſiſ dſehreeneſ pawairo aſnu tezeſchānu uſ lunga ſeenahm, zaur to atkal lungi ronoſ wairal ſulu, kaſ paweiſina gremo- ſchānu. Daudſ zilweleu mozaſ ar zeetu jeb aiſzeetejuſchu wehderu, un aſſwabinajaſ no ſchihſ kaitēſ tiſai zaur ſilteem dſehreeneem, tapehziſ ka tee atmeelſchē ſarnu ka- nali un iſſahriſijamaſ weelaſ.

Tā tad karſiſ uhdēnſ wiſpirmſ faſilda un nomaga (noſtalo) lunga ſeenāſ, iſlauſē baribu un paweiſina gremōſchānu, bet beſ tam wehl taſ ſipri ween weizina aſnu ſtraumeſ tezeſchānu, zaur to aſniſ daudſ beelſchal nonahl aſnāſ un tur ſreeniſ pahriſtiritāſ dobaſ uſ ſardi, plauſchahm un wiſahm zitaſhm meefāſ datahm. Zaur aſtru karſta uhdēna eeſprouſchanoſ (kurſch, ſinamſ, lungi) jau druſzijaſ atdſiſiſ) wahrtu-ahderē, tumſchāſ, beelſāſ, geuhti tekoſchāſ aſniſ top ſchēhriſtaſ un tapehziſ tel ſchiglaſ. Tapehziſ taſ ari aſtral war tiſi zaur aſnahm un top ar ſchulſiſ weelaſ atſchēhriſchanaſ peepalihdiſibu daudſ tihraſaſ, pee tam ſilta uhdēna kauſedama iſpaſchiba loti daudſ peepalihdiſ. Siltu newar nekad lungim tiſ daudſ kaitet, lā auſtiſ uhdēnſ, ſaut ari taſ lungi atdſiſu un aſnu trauſōſ nonahl tu tiſpat ſiltā, lā auſtiſ uhdēnſ. (Zurpmat belgumſ.)

Wiſpahriga data.

Latweeſchu rakſibaſ leeta.

No Webera ſga pamatiſi iſſtrahdatā, „Raſtu kra- jumā“ un ari „Baſti“ nodrukata, jaunu burtu ſiſtema pohrleezina muſh, ka preelſch Latweeſchu rakſibaſ wiſ- pahrigi taſ ſwarigaiſ jautajumſ jau iſſchēhriſ, un ka

Latweeſchu rakſiba ar ſcho burtu iſleetaſchānu noſwee- diſ no ſaweem lameeſcheem leelu naſtu. Atleekāſ wehl tiſai galigi iſſchēhriſ tahduſ ſiſkaloſ jautajumſ. —

Iſnemot ſinibaſ lomijaſ uſaizinajumōſ uſſtahditūſ jautajumſ, no ſawaſ puſeſ wehl leeku preelſchā dehl pohrpreelſchanaſ ſchōſ burtuſ: „z“ = „ſ“, „dz“ = „dſ“, „z“ = „dſch“. Pehziſ Webera ſga domahm „z“ burtſ peenemamſ „ſ“ weelā, jo Franziſchi, ſlaweni, Kroati, Ungari, Iſcheli, Luſchitſchi, Poli, Leiſchi un Witebſklat Latweeſchi peenehmūſchi ſcho burtu. Pehziſ manahm do- mahm ſcheem peemeſhreeem pee muſhu jautajuma pah- ſpreelſchanaſ nebutu nelahda ſwara, jo, piraſahit, da- ſchāſ maſaſ Deenwidu-ſlaworu tautinaſ: Windi, Kraini, Luneburgeeſchi un zitaſ tautāſ apſihmē mineto ſlawu ar „s“, zitaſ: Augſch, Leiſchitſchi ar „ſ“, zitaſ aſſal ar ſcho burtu apſihmē muſhu „z“ = c, krew. a.

Sihmejoteeſ uſ Leiſcheem un Witebſklat Latweeſcheem kuru rakſibaſ waretu but taſdaſ ſafaraſ ar Latweeſchu rakſiba, jaſaka, ka Poli ir uſſpeeduſchi teem ſawu rak- ſibu, turklaht weena burtā peenehmſchanaſ nemaj netuwi- natu muſh ar Leiſcheem un Witebſklat Latweeſcheem. — mehſ tiſai padaritu pahreſtibu ſawai rakſibaſ un apgrehtinata to. „Z“ burtā Latina burtu ſiſtemai naw; taſ nepeeder pee Latina apalaſ burtu ſiſtemaſ, bet pee ſtuhraſinaſ Gotu burtu ſiſtemaſ. Ja Iſcheli un Poli peenehmūſchi ſcho burtu preelſch „ſ“ apſihmeſchanaſ, tad taſ ir notigiz tiſ tadehl, ka tee naw atroduſchi preelſch „ſ“ ſlawāſ Latina burtu ſiſtemai peemeſhriſgu burtu. Wajag tiſai uſmanigi eeſſatiteeſ druſkaſ rindinaſ, kur ſchih burtſ nahſ preelſchā, zil nepatibſami wiſſch ſriht aſiſ, un zil ſihwi wiſſch ſchiraſ no ziteem burteem. Ja uſraſſam kaſdaſ rindinaſ, kur ſchih burtſ beelſchali lee- tajomſ, tad tulit eewehrojāſ, zil nejauki taſ iſſkaloſ, zil geuhti un nepatibſamſ taſ ir preelſch rakſiſchanaſ. Pee ſcha burtā (ſewiſchi ſchawoſcha) uſraſſiſchanaſ ja iſleetaſ peegi rokaſ lozijiſmi „z“ = „ſ“, „z“ = „ſch“, — ſeſchi, „dz“ = „dſ“ — ſeptimā, „dz“ = „dſch“ — aſſoni rokaſ lozijiſmi. Sche tiſ mehſ iſhti nojehdiſam, ka ſche iſchakarnaſ rakſiſtajam maſſā.

No tad lai nemam ſcho burtu weelā. Mehſ nemam preelſch Latweeſchu rakſibaſ Latina burtuſ, tureſimeeſ pee teem. Nemam preelſch „ſ“ apſihmeſchanaſ „s“, bet lai mumſ nebutu ar jaunahm ſihmem ja-apgrehtina muſhu rakſiba, greeſiſam „s“ burtā augſch-ſolumu uſ eelſcheeni, un tad dabuſim jauku, peemeſhriſgu Latina burtu ſiſtemai un weeglu preelſch rakſiſchanaſ „s“ = „ſ“, to tāpat ir padariſiſ ſlawenaiſ Bruſſ, Latina burtuſ Krewu rakſibaſ eeweſdamſ. No lai darām ar „dz“ un „dz“? Burtſ „dz“, lā Webera ſga peerahdiſiſ (Raſſi- kraſj. 33. un 34. l. p.), pamihſſinātſ „g“ (preelſch „e“ un „i“), „dz“ ir jotetſ „dz“: funſg — kundſe — kundſiſch, draugſ — draudſe — draudſiba u. t. t., wadſiſ — wadſcha, dadſiſ — dadſcha u. t. t.

Leiſchu, ſlaworu, Krewu walodāſ wiſi wahri, taſ ſakriht ar Latweeſchu wahreem — rakſameem ar „dſ“ — ſcha burtā weelā arweenu atrodāſ „gi“ „ge“, „y“ = „x“ (Raſtu kr. 34. l. p.). Tureſimeeſ pee ſiniſka pamata un pee zeeſchāſ ſakrihtibaſ, tad mehſ iſbehgim daſchadaſ peedauiſchanaſ un kludbaſ, lā ſiniſka no- luhla, tā ari praktiſtā ſiſā.

Tureſimeeſ pee pamata burtā. Burtſ „g“ jau iſ- piſda diwejadu lomu — „g“ un „g“; wiſſch ſpehziſ iſ- pildit ari iſſchēhriſjadu: „g“, „g“, „q“ = dſ, „q“ = dſch. Teefa gan, ka „q“ Latina rakſibaſ noſihmē to zitu, bet taſda ſcha burtā iſleetaſchāna Latweeſchu rak- ſibaſ nepadara ne wiſmaſalaſ peedauiſchanaſ: Latina (Greeku) „B“ ſlaworu un Krewu rakſibaſ noſihmē „w“, un neweenſ pee ta nelahdaſ peedauiſchanaſ naw atradiſ. Burtā „q“ zaurſtrihſchanaſ nepadara Latwee- ſchu rakſibaſ nelahdaſ apgrehtinaſchanaſ, jo taſdu wahrdū ar galotni „dſiſ“, kureſōſ genitiwā weenſkaiſti un kaſhdōſ daudſſkaiſtiſ nahſ preelſchā „q“, ir tiſai ſeſchi: dadſiſ, drudſiſ, wadſiſ, (ween)radſiſ, (ween)nadſiſ, (ween)juhdiſiſ! un laika-wahrdſ — mudſchet; wahrdū, ar galotni „dſe“, kureſōſ tiſai genitiwā daudſſkaiſtiſ rodāſ dſch = „q“, ari ir loti maſ.

Turklaht wahrdi ar galotni „dſiſ“ peeder pee taſ- deem, kaſ druſkā un rakſiſōſ loti reti nahſ preelſchā. „Dz“ daſchāſ ſlaworu walodāſ (Poku-ſlaworu) teel leetataſ ſiniſti un pareiſi, jo tur ſcha burtā pamata burtſ ir „z“, kaſ teel miſſſinātſ zaur — „z“ — (ſ), „z“ (ſch), jeb „z“, dz, p. p. Poku walodā „młodzieſ — młodziſ, podzial — podziaſ (podziaſ), przyjdz — przydz u. t. t. Bet Latweeſchu rakſibaſ, kur „dſ“ ir pa- miſſſinātſ „g“, „dz“ leetaſchāna ir pawiſam neſiniſka un nelahrtiga; taſ patſ jaſaka par „dz“ leetaſchānu Witebſklat Latweeſchu un Leiſchu rakſibaſ. Iſcheli un

* Turu par wajadiſigu ſche atgahdinat, ka ſlawu walo- daſ „z“ nekad neattiſtaſ no „z“, ka taſ aplam ir uſrahditſ daſchāſ Krewu gramatiſkaſ: ja „z“ weelā paleel „z“ ween, taſ taſ ir peerahdiſumſ, ka „z“ taſhdōſ atgadijamaſ ir iſſkriſtiſ.

Kreewu walodá preefch „b“ skazas naw tadeht ari pee-
mehriga burta.

Rakstu krahjuma peesemta b, m, p un w apshme-
schana ir nepareisa. Latweefchu walodá teel pomihstii-
nati gan libdskani (konsonanti), gan paschskani (wolaki);
b, m, p un w — Slawonu walodás paschi neteel (jo-
tet) pomihstiniati un nefaweenojas ar joteteem pasch-
skaneem, tikai ar eespraustu widutaju palihdsibu. Schah-
dds atgadifumods Slawonu walodás isleeta widutajus:
люб-ю = люб-лю, корм-ю = корм-лю, ступ-ю = ступ-
лю, став-ю = став-лю u. t. t. Tápat tas ir Latwee-
fchu walodá: meh padaritum walodai pahresibu, ja
fchos wahrdus isfchirtu tahdá wihse: gubj—u, semj—u,
upj—u, grahwj—u, bet weenigi ristigi ir: gulb—ju,
sem—ju, up—ju. Rakstis war isbehgt tahdu fcho wahrdu
fchirtshanu, bet drulá grihot negrihot butu jaislaisch
tahda klusda pee fcho wahrdu pahrselshanas no wee-
nas rindas us otu. Turkisht b, m, p, w ir grehtaki
preefch rakstishanas, neká bj, rj, pj, wj. —

„W“ weeta leetu preefchá peesemt „v“, jo „w“
nepeeder pee Latinu burtu sistemas, nepatihkami fchirás
no ziteem burteem drulá un grehtaks preefch raksti-
shanas. — Pafstis.

Daschadas sinas.

No eefschemes.

Auftra. Atteezotees us no general-fapulzes apstipri-
nato gada pahsklatu par beedribas darbofchanos 1883.
g. dome nospreeda, preefch deldeschanas un referwa ka-
pitala nosagitás summas pa pufei noguldit walfis au-
struma aisleenejuma papihods, pa pufei Rigas hipoteku
beedribas kiblu sismes. Pehz noslehgteem pehrná gada
rehlineem, fugu deldeschanas kapitalis us 1. janwari fch.
g. istaisja 3015 rbl. 12 kop. un referwa kapitalis 1632
rbl. 7 kop. Tahlat nospreeda, par telofchu 1884. g.
teem dalibneekem, kas fawu dalibas kapitalu eemalfás
libds 30. juni jam fch. g., par telofcheem pilneem meh-
nescheem libds tam laifam malfat 4—6 proz. par gadu,
un no 1. julija fch. g. pilnu diwidendu par otro puf-
gadu 1884. g., t. i. no 1. julija libds 31. dezembream
fch. g. Tee beedri, kas eestabfere beedribá pehz 1. julija
fch. g., pee fcha gada diwidendes nepeedalifees, bet da-
bus tikai 4—6 proz. par pilneem mehnescheem, un diwi-
dendi no 1. janwara 1885. g. — Pehz rehlineem par
marta mehnesi israhdiyahs, ka fchini mehnesi beedru nau-
das eemalfati 8410 rublu, ta la beedribas pamata ka-
pitalis 1. aprili fch. g. istaisja 130,761 rbl. — Par
luga buhwi Mihlgrahwi libds 1. aprilim fch. g. bij is-
doti 15,759 rbl. 82½ kop. — Us korespondent-rehdera
preefchá listshanu, nospreeda, pirtt jaunu fugi un pee-
nemt par kapteini Boueru, kas nobeidnis stolas mahzibu
Wangalmuifchahs juhraas-fkolá ar wiflabalo elkamu. —
Weidst nospreeda beedribas naudas papihrus usglabat
walfis bankas fchejenes nodaká un no telofchás noudas
us giro-konto noguldit libds 1000 rublu Rig. Latw.
amatneeku beedribas krahshanas lahde. (W. W.)

Baltijas domenu pahrwaldé, winaas libdshinigais
preefchneeks, ihstens stasrahis f. Stange, 21. aprili
atwadijahs no faweeem bijufcheem apafschneekem. Sa-
bijiis 15 gadus fchini omata, Stange lga bija fa-
audsis ar teem, ta tehws ar behrneem, un ruhpejahs un gab-
daja par teem, zil fpehdams. Tadeht tad ari atwadi-
shanas bija jo fchniga un fchehlumu pilna. — Bet
ari fawad amata darishanas us ahreeni Stange lga
weenumehr ir bijis wihrs, kas fajehdsis fawu ihfo pee-
nahlumu un pratís walfis intrefes faweenot ar laushu
lablahjibu. Wifceem wehl labá atmirá, kahdu eespaidu
padarija, tad wifsch, preefch 15 gadeem, fawu amatu
ustremdam, krona vagastu waldeem usdewa, farakstotees
ar domezu eestahdem, leetat waj nu walfis (Kreewu)
walodu, waj — ja tas naw eespehjam — likumigi no-
fajito weetigo eedshwotaju (Latweefchu un Igaunu) wa-
lodu, libds tam leetatas Wahju walodas weeta. —

Rujenes meestina peemih dauts un daschadi amat-
neeki, daschadi fawu deenifchu maifiti peimidami: gan
us godigu wihst, gan ari otradi, jeb to daschi fauz par
jaunu modi. Pee pehdejeem peefkaltifchu laktu adwo-
katus, jeb ta fawktos „funktineelus“. Raktu adwokati
jau preefch pahri gadeem eeradufchees; agral to nebija.
Scho funktineeku weilals ir fcheitan koti eenefigs. Ka-
mehr wehl lautini alli turoas, lai gan jau deefgan pee-
dshwo un redi, ka ar funktineeku luhgshanas raksteem
(suplikem) neteel eewehroti, kuzi weenigi tikai godigu
un ar allibu fistu zilweku teschas istufcho. Grihu fcheit
ibfuma eepafstinat ar fchejenes galwenako funktineeku.
Wihrelis ir no auguma pahstis — ar Juhdafa bahribu;
ilmahjijees kurneeks, peefkaltitís pee Jaun-Wahjeefcheem.
Sawds iddeenifchigods sribidins un kibás ar zilwekem
mufhu waronis us fchi praktikla zeka eepafnees ar tee-
fahm, un nu tagad, bes lahbas uniwertiteted mahzibas,

tikai ar praktiku ween nodarbojotees, usdeenejis par od-
wolatu. Lehtaki maifiti nopelna, neká ar kurneeka
amatu. Gondrihs wif supliki, kuzi Wahju walodá rak-
stisi — naw ne fchejenes, nedi aplahrejahm teefahm
faprotami, jo dauts wahrdu ir lahda gluschi fweefchá
walodá rakstisi, tos newar fawkt ne par wahzifkeem, nedi
latwifkeem u. t. pr., bet, ka funktineeks patá faka: tee
efot augstaká Latinu walodá farakstisi, fuzus Kreewijas
teefas lungi newarot loft, tikai aif juhraas tahlu, tahlu
— — — laifam wina brakti.

Ilgahjufchá wafara, mufhu funktineekam bij la-
bakais feena laiks. Par katru luhguma rakstu wifsch
nefaunejahs xemt pat 5—25 rubl. Dauts, kas fchos
luhguma rakstus eefneegufchi, dabujufchi atpokal ar
peefshmejumu, ka newarot fapraft, lahda walodá rak-
stisi, jeb to luhdsejs grihot. — Sinams, Rujenes dah-
gais funktineeka rakstis bij jafweefch ugunti, un ja-
leel Rigá pee adwokata jauns taifit. Funktineeks jaker
us funktes par neriktigo rakstu. Pa preefch ar labu
atprafa nauđu, bet tad us tam, ta jau sinams, funk-
tineeks ne-eelaischas, tad jafubdi pee teefas, kur tad
nu prozefe bes gala. Un pehdigi klientam leelu leela
fshade. —

Butu gan fen jau laiks, lautineem ar wiltneekem
ne-eelaisfees. Bet klauft jau neklausa, kamehr nepaklau-
fiba jafamalfá ar faweeem fahri grehti pelniteem gra-
fcheem. — — Pee mums Rujené ari dauts saglu; fog
firgus, uslafsch lehtis, uslehdís bodes u. t. t. Gondrihs
ar tam esam jau ta apradufchi, ka fuhdsiba teel usfa-
tita ta iddeenifchigi darbi. Pat dasch par godigu deh-
weis zilweks newihfcho wairis fawu amatu strahdat —
fog. Teefas un pelizija gondrihs nefpeh ar fagleem
ween isdaritees. Swingulis.

Dr. med. Thalbergis f. Weens is Latweefchu
mahzito pulzina beidnis fawu fchihis wafawles gaitu, tas
ir dakteris Thalbergis. Wifsch naw pirmais no tah-
deem Latweefcheem, kas augstaku uniwertiteted mahzibu
fajneednis, pilnods fpehta gadás atstahj fcho wafauli.
Mahzito Latweefchu pulzina, nahwe ir deefgan beefchi
peemellejufe. Zitús atstahsim nepeeminetus. Wifsch
nehij pilnus 40 gadus fajneednis, tad nahwes engelís
fchi gada otro leelbeenas fwehtku deená fshajahs pee
wina gutas. Wifsch nomira Peterburgá, tahlu no fa-
was dsintenes. Tomehr wina peederige wina atdifu-
schás meefas pahrweda us Kurseni, un guldija winaas
dsintenes fapds. Lai gan wina darba laufs atradahs
pa leelakai dafai ohrpus dsintenes, tad tomehr leelais
pawaditaju fskaitis gaischi peerohdija, ka wifsch isfajá
laika, kamehr usturejahs Salgales muifchá, bij zaur fawu
palihdsibu flimibu zeesdomeem ispelnijees wina mihlestibu
un zeenifshanu. Ari to starpa, kur wifsch mita beidso-
majá laika, Peterburgá, wifsch bij ispelnijees pa ne
dauts gadem leelu mihlestibu. Dauts ilgaku laiku polee-
kamas mihlestibas sismes tifa Peterburgá wina fahram
aplitkas. Te wifpirms japeemin kroni, ko wina peemi-
nai dahwajufchi amata beedri flimneeku namá un Peter-
burgas Latweefchi. Bes fcheem un ziteem Terbatas Lat-
weefchu studentu korporacija „Lettonija“ bij nolifufe us
wina fahra gresnu lauru kroni, ta „Lettonijas“ flifite-
ram. Pee pawadishanas is Peterburgas ir dauts angstu
amata beedru un zitu, ffnigeem wahrdem no wina at-
wadijufchees. Jelgawá libtis tifa guldits Jahna basni-
jas kapu kaplitfchá, un no dautseem pilfchneekem un
lauzineekem iswadits us Salgali. 16. aprili bija ihstá
behru deena. Salgales basnijá bij fanahufchi tif dauts
pawaditaju, ta tas reti noteefas. Wafnijá un us kapeem
zeen. Zodes mahzijas Koppes lga tureja garalas runas,
kas dascham labam klahfescham ispeeda afaras. Kad
nelaikis bij jau guldits smilfchu bedrité, tad Jelg. Latw.
beedribas presidents Dr. Bulis isheem wahrdem aifrah-
dija us dahrgá aifgahjeja dshwes gahjumu un wehleja
wizam mahzito Latweefchu wahrdá un no Terbatas stu-
dentu korporajijas „Lettonijas“ pufes faldu, weeglu dufu.
— Pehz tam pawaditaji atwadijahs no nelaika lapa.
— Ilgahjeja peederige bij nodomajufchi nelarkim fuh-
titos kroxus usglabat Salgales basnijá, bet Salgales
draudfes basnijlungs N. lga neatkaha to bes konsifto-
rijas atwehleschanas. Nelaikis bij Latweetis.

No Lufumas. Otro leelbeenas fwehtku wafara
bija Lufuma beedribá familijas wafars. — Ka preefch-
neeziba folijufe, ta ari ta pateefiba bija gahdajufe par
jautribu. Bahleliri ar selentem faherufchees liboja jo
weegli pee mufkas flaxahm pa sahles telpahm; wejee
aktal ap galdu turpat fehdedami un meefinu baydot
terfeja omuligi fawá starpa, Pa starpam pluhda fodo-
ligas runas is brikwas wihru kruhtis publikai branguš
eespaibus atshadamas. Bet wifkeelako jautribu un la-
bako patifshanu darija kreetná dfeedafchana, Kr. Igam
wadot. Dseefmu dautsums uu daschadiba bija ta preefch
lahda konzerta isredfeta.

Tadeht pateizamees preefchneezibai, kas ta pratufe
alkal pehz kahda laika beedreem pogahdat tahdu brangu
brihdi. Bet wifkeelako pateizibu isfakam kreetnahm dsee-

datajahm un dfeedatajeem, ta ari wina zentigeem wa-
doreem. — Preefchneeziba waretu demigala but ar
fchim libdfigeem isrikhojumeem; fshahdds brikshods ir
tikpat jauneem ta wejeem kas to baudit.

Weidst usfauzu beedribai: Strahda jo projam
drofchi, jauná mahtes meita, famus bahlelianus glihto-
dama, un nebahfijees par fshahdeem tahdeem, kas Tew
mehgina godu lupinat! Zeenibu Tu efi eemantofufe.
ufturi to, tad Tew neweens nefpehs fshadet. —

Kahds weefis.

Jehfahschtaté 15. aprili Gailifcha lga sahle Sejee-
fchi isrikhoja teatri un weefgu wafaru. Usweffis tifa:
„Ar tehwa atkafhshanu“. Otra luga „Weza mihlestiba
neruhš“, fawada eemesta deht netika uswesta. Akteeri
fpehleja deefgan labi. Tikai janofcheho, ka publikas bij
loti maf. Pehz tam fahlahs weefga fahfshwe un deha,
pee Sejes ragu mufkas. — — —

Wesenberga. Sneega puteni, kas tur plofjahs 4.
un 5. aprili, Wesenbergas aprinki 5 zilwekus profijufchi
par upureem, un proti, Maholmas draudse 4 un Katri-
nas draudse 1.

Peterburgá, 20. apr. Wifaugstafi fenatam laifis
ufajs nosaka, ka tas nefen sem nosaufuma „Keifara
Aleksandro II. teefu lifumi“ isdotais lifumu krahjums
tagad janodod walfis eestahdem leetafshana. — „Wald.
Wehlin.“ isfiao, ka mehnescha laifrakstis „Detschewenija
Sapiiski“, pehz minifteru konferenzenes nospreeduma un us
27. augustá 1882. gada isdotá pufes leetu pagaidu lifuma
pamata pawifam aisleedjams, tadeht ka fchis fchur-
nalis isplatot fshahdigas, walfis un fahfshwes fahrtibu pa-
mateem pretigas domas, un ka, ta peerahdijees, fchur-
nalam par libdshahdneekem esot perfonas, kas peeder
fshenahm fabeedribahm.

Zaur Wifaugstaku manifestu no 15. aprila teel
pafcludinat, ka leelkzas Konstantins Konstantinowifchis
taní deená falaulajees ar Salschu-Altenburgas printfcha
Moriza meitu Elisabeti un ka jauná leelkzase Zekifaweta
Mawrikijewna jagoda par Keifarifku Augstibu.

Us tahdeem Gelfch-Kreewijas nowadeem, kur wai-
ral pareistizigu Latweefchu un Igaunu nometufchees us
dshwi, ta „Nifschf. Westa.“ dsirdejis, tikfhot fuhititi
preeftee, kas prot latwifki un igaunifki.

Is Mafkawas dabuta fshahda telegrama: Kreewu
juhneezibas beedriba wafar nolehma isgahdat peenahlo-
fchá weeta daschus pahrgrosifjumus tagadejods lugneezibas
nosajijumods, tahdá siná, ka tikai Kreewijas pawalfinee-
kem butu teefiba darbotees ar juhmalu peekrafies lugo-
fshanu, ka Kreewu tirdsneezibas fugi dabutu pamubina-
shanas algu, un ka tiktu palihdsiba fneegta pee fugu
buhwefshanas.

Kristigi Schihdi. Mahzijas Faltins, Rifshinewa,
raksta „Delifschá Schihdu mifshones lapai“, ka Rifshinewa
wairal Schihdu fabeedrojufchees, lai waretu dibinat kri-
stigu Schihdu draudsi ar ebreifku deewfalfoshchanu. Shee
Schihdi atfauzotees us to, ka wina brakti Kreewija efot
par dauts famaitati, un palihdsiba fchat siná ne-efot
jerama ne no Schihdu bogatneekem, nedi ari no Schihdu
rakfneekem. Schihdeem japalihdsotees few pascheem,
ar Deewa palihgu, ja-atmetot leela naudas fahriba un
jalabojotees tikumiga un gariga siná, jamihlot pateefiba,
un jaenihstot launums. Bet preefch tam wajagot dro-
fcha wadano, un tahds efot tikai Jesus no Nazaretes,
furu nogalinojufchi Jerusaleme. Wifsch mihlejis Israela
tautu un usupurejis preefch tahs pat fawu dshwibu,
Deewa wahrdam, torai un praweefcheem par godu, wina
pafihstot wifa wafawle, zaur wina tiro dwehfeli un fipro
Israela tautas mihleschanu. Schihdi dshwojufchi tolais
farp daschadahm tautahm, lepojufchees ar faweeem zilte-
tehweem Abrahamu, Ifaaku un Jehlabu, gribejufchi
fawá gudriba no dshwa Deewa atkristi, kalsojufchi nau-
dai, un apfpeedufchi fawus nabaga braktus zaur gudribu
un nauđu. To laiku gudrineeki nefpehufchi apkert wina
mahzibas un labos noluhkus, proti wifsch mahzijas, lai
zilweki eewehrojot wairal faprafshanas un firds lifumus,
neká neezigas ahrigas formas. Tagadejee Schihdi fa-
protot it labi, ka wifsch tikai wina labu gribejis, zens-
damees wina pehznahjeem nodibinat meeru us muf-
fchigem laifem. Tapehz ari Schihdeem wajagot
Jesus wahrdu turet fwehtu, wajagot wina mihle-
stibas un pateefbas pilnás mahzibas fkolás mah-
zit faweeem behrneem, wajagot no tahm katrá fapulze
runat, wajagot ewangelijumu ta fwehtibu unemt fawás
mahjás. Jauná draudse ifkala beigás zeribu, ka Jesus
wahrdi, ko tas pateefiba, mihlestiba un libdseetiba ru-
najiis us Israela laudim, eefakofhotees ari tagadejo
Schihdu firdis un mahzifshot pateefibu un labu mihlet;
tad ari zitas tautas un waldba us Schihdeem turefhot
labu prahu un Schihdi warefhot it meerigi dshwot
farp ziteem laudim un sem Siropas lifumeem, kas fa-
fshahditi Jesus gará, kufsch fawu dshwibu atdewis pa-
faules aplaimofshanas un launa isnihjinafshanas labad.

Politikas pahrskats.

Rigā, 24. aprīlī 1884.

Wahzija arweenu wehl grosās wifas walodab ap fozialistu likuma pahrspreefšanu. Komisija, ko reichstags preefch tam ezehla, newar wis til drihs pabeigt fawus darbus, dafch las no jauna peenahf klahf uf lam fenaf nemas nedomaja. Ta peemehram no brijwprahigās partijas pufes schini komisija zelts preefcha isdot likumu pret dinamitu un zitahm sprahgfofchahm weelahm. Pee tam tizis peerahdits, la anarkisti bijufchi farihkojufchi uffpreefšanu ar dinamitu pee Niederwaldeš peeminetka atklahfchanaš. (Ka sinams, toreis bij klahf pats leifars un ziti walstā augstima.) Pastahwigais flapjais laifs ismaitajis fcho laundarbu. Komisija peenehmufe fcho preefchlikumu un tas tilfchot ari reichstaga preefcha zelts. Komisija wehl naw beigufe fawus darbus, bet no wifa, zil tagad dšrdams, war noprast, la ta daschās afakās weetas atmihfstinahs, un tahdu drufzja pahgrofitu to eefneegs tautas meetneelu fapulzei. No waldbas pufes grihot uf tam pastahwet, la itin ne laut kas netiktu pahgrofita. Ja nu reichstags peeneems fcho pamihfstinato fozialistu likumu, waj tad to atklaidihs un pawehlehs jaunās zefchanaš, tas fchim brijfcham wehl

naw noteikts. — Nazionaliberaču partija pehdešā laifā fahlfufe fipraki lufstetes; fastahdijufe jaunu programu, kuzā isfakās, la bufhot jo wairaf tuwoetes Bismarkam un pabalstifchot to zenteenus. Turpretim Wahzu brijwprahigā partija taifās fozialistu likuma labad uf fchelchanaš. — Franzijai tagad zeribas fipri augufchās uf fameerinafchanaš ar Kinu. Jou fenaf atpakał tifa runatā, la nemeeri Tonkinā iszehlfufchees pa leelakai dolai zaur dauds reis peemineta marķfa Zenga fluhrgalwibu. Franzufchi talab jau fen wehlejahs, la Zengs tiktu pahzELTS zitur par fuhtni un lai wina weeta nahltu Li-Fong-Pao, lihdfchinigais Kinās fuhtnis Berlinē. Tagad nu fchi wehlefchonaš notikufe. Li-Fong-Pao aizelts uf Parifi un lihds ar tam wixam ari ufizeta Tonkinā leetas wadifchana. Markis Zengs patur fawu fuhtna amatu Londonā un Peterburgā. Tagad naw waird to fchaubitees, la dehl ftrihdeem Tonkinā un Anamā Franzija ar Kinu drihsakā laifā islihgs. — Austrijas krona printfchu pahris atkal pahbrauzis mahja no fawa tā dehwetā Austruma zelojumo. Wini apmeklejufchi Rumanijas, Serbijas, Bulgarijas un Turku waldbneelus fcho welftju galwas pilfchitās. (Zefofchanaš noluhfs bes lah-das fchaubifchanaš naw nelahds zits, la ar Turkeem

un it ihpafchi ar Austruma-Slaweem tuwaki eedraudfetees.) Ar zelojuma panahlfumu Wihne efot glufchi meerd. — Norwegija jaunajai Schweigarda ministrijai, la leekas, nebus wis dauds labata fatilfchana ar tautas meetneelu fapulzi la wejai. No leelakās dakas brijwprahigā likis preefchā zaur kapteinu Krogu, fipri pamafinat Norwegijas flotes pabalsta naudas, kas ismalfajamaš no walstis lahdes. Zaur tahdu naudas pamafinajumu zits nelas naw nodomats, la ministrijai padarit waldbifchana nepanefamu un netihlamu. Bezais ftrihda jautajums, kura labad nodewa teefahm bijufcho ministriju, wehl naw eefufinatā; tadehl ari newar finat, la jaunā ministrija ifturefees pret to. — Anglijas waldbiba grih Egiptes labad fofaukt konferenzi, pee kuzas peedalfees wifas leelwalstis un laifam ari Turziju peelaidifchot. — No Egiptes wehl arweenu truhfi flaidru fiau par to la ihfieni stahw tajds no dumpineekem ap-lenktajds apgalalds. Dšmans Digma, kas agral Suofimas apgalalā no Augleem tifa fofauts, tagad atkal fahzjis lufstetes, lai gan naw drofchi sinams, kur wixfch ihfien atrodas. (Jf., Journ. d. St.-Petersb.)

Athbildigs redaktors: A. A. Silijņ.
Донозачно Цензурово, 24. апрѣля 1884. г., Пѣтѣр.

Sludinajumi.

A U S T R A.

Pehz general-fapulzes spreeduma no 25. marta fch. g. beedri fawu diwidendu par 1883. g. war fanemt if deenas no pulstf. 10—4 deenā lafeera Chr. Berg lga kantori, teatra bulwari Nr. 5a. Turpat ari teef pretim nemta eemalfā no jaunem balibneekem.

Preefchneeks: K. Kalniņfch.
Rahfu-weedejs: J. Breifsch.

Jelg. Latw. beedriba.

Swehtdeen, 6. maija 1884. vlfst. 10 no ribta:

ahrkahrtiga

runas-wihru sapulze,

dehl Keisarifkas Augstibas Tiron-mantineeka Zefarewitfcha un Leelkafā Nikolaja Alekfandrowitfcha

pilngadibas deenas fwineschanaš.

Prezidents: Dr. Bulis.

Skolotajs.

Uf 1. augustu fch. g. Rigas Latw. beedriba melle skolotaju diwlfafgal Latweefchu meitenu skolot. Skolotaja alga nofpreesta uf 600 rubl. par gadu lihds ar brijw-difhwolli un 1/2 daku no gaidomas flolas naudas. Jareceizās lihds ar diploma waf apleezina nara fka peeliffchānu pee beedribas preefchneeka K. Kalniņa, wehlalāis lihds 1. maijam fch. g. Preefchneeks: K. Kalniņfch.
Rahfu-weedejs: W. Pławencefs.

Rig. Latw. amatu. pal. beedr. krahfchanaš un aifdošchanaš Kaffe.

tagad atronas Abr-Rigas Kalku un Fuhrmann eelas fuhri Nr. 26, 1 te. Direzija 2 reis uedeelā notura pilnigās fehdefchanaš, pirmdeen un zeturddeen no vlfst. 7—9 wakarā; bes tum teel latru deenu no 10—11 preefch pufd. no-guldijumi uf augleem preti nemti, beedru dalibas naudas un jauni beedri peenemti, la ari wifadas wajadfigas fias un isflaidrojumi pafueegti. Direzija.

Jannas grahmatas. Minna fon Barnhelm

Feb Saldata laime.

Komedija peezds zehl., latw. tult. J Welme.

Matfā 40 lp.

Zehfu aprinfa eewangeliffo laulstolotaju XII. gada fapulzes protokols.

Matfā 25 lap.

Dabujamas Puhzifchu Gederts un beedra grahmatu pahrdotawā.

Lehti pahrdodami Franzufchu dšrnawu afmini, 3 lihds 4 pehdas zaurmechra. Suworowa eelā Nr. 54.

Tufumas beedriba.

Swehtdeen, 6. maija fch. g.

TEATRIS.

1) Skroderis Rosite jeb fshahdigs nahburgs. Skatu luga 1 zehl.

2) Lagstigala un brahla meita. Joku luga 1 zehl.

3) Satumds. Jofs ar dseedaschānu 1 zehl. no Austrina. Mufika no R. Berlina.

Matfā: I. w. 50 lap., II. 35 lap., III. w. 20 lp.

Sahkums plfst. 6 pehz pufd.

Pehz tam:

Danzofchana.

Genas la arweenu.

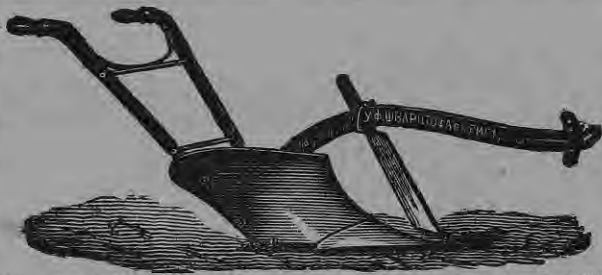
Teatra komisija.

Widemes Dseefmu grahmatas

wifadōs eefehjumōs, ari ar ahdu pahrwilktas koka wah-fōs ar ahkeem, un par daschadahm zenahm; tāpat laimes wehlejumu, fwiezinafchanaš un aprila fahrtis atkal itin jaunōs musturōs

peedahwā

Puhzifchu Gederts un beedris Rigā, Abr-Rigas Kalku-eelā Nr. 14.

Semkopibas rihkus,

kā: ezefchās, rullus, drupinatajus, fehklas arklus, ween- un waitaklemefchu arklus u. t. t., kas israhdijufchees par labeem un frectneem, peedahwā is fabrikas par lehtakahm zenahm un ar apgalwojumu

U. J. Schwarzhoff,

Rigā, leelā Alekfandra eelā 127b. Wifās isstahdēs un konlurenzēs, pee kuzahm peelajahs, dabuja goda-algās (Mastawā 1882. diwus fudraba medalus).

Gribedams ispahrdot wifu fawu

Kligenes balto logu glahfchu Lehgeri,

pahrdodu tagad tahs par lehtakahm zenahm.

Sander Martinsohn,

Abr-Rigas Kalku-eelā Nr. 16/18.

Augst- un widusgrahdigus

Superfosfatus, kaulu miltus, Kreewu guano un U. F. Schwarzhoffa ARKLUS

peedahwā par lehtakahm zenahm

Sander Martinsohns,

Abr-Rigas Kalku-eelā Nr. 16/18.

Celsh-Rigas leelā Sunder-eelā Nr. 24.

Garigi meldini

ihfa nofchu mahziba skolahm un mahjahm.

Sastahdijis K. Kopmanis.

Matfā 26 lap.

Atkalpahrdewejeem 25% lehtat.

Rigā, Puhzifchu Gederts un beedra

general-komisija.

Jelgawas Latw. beedriba.

Swehtdeen, 6. maija 1884.

Keisarifkas Augstibas Tiron-mantineeka Zefarewitfcha un Leelkafā Nikolaja Alekfandrowitfcha pilngadibas fwetkōs:

Teatris.

PROLOGS

preefchā neitā no teatra wadona;

Keisara dseefma

dfeedata ar orkestra pawadifchānu.

Tab:

1) Bihruhis.

Dfeedaschanaš luga weenā zehleenā, latwifli no P. Pławencefa.

2) Man naw watas!

Joku luga weenā zehleenā no Wifalna.

3) Wifsch un Wina.

Dfeedaschanaš luga weenā zehleenā, latwifli no P. Pławencefa.

Pehi teatro:

BALLE. Teatris eefahkas 1/26 p. pufd.

Balle pehz pulst. 9.

Matfā teatri: I. weeta un I. rindā beedreem 80 lap., nebedreem 1 rbl.; zittā beedr. 55 lp., nebeedr. 80 lap.; II. w. beedr. 40 lp., nebeedr. 55 lp.; III. w. 35 lap.

Matfā bolle: beedru lgeem 50 lap., nebeedru lgeem 75 lp.; beedru lfem 30, nebeedr. lfem 50 lp.

Orkestra musika.

Wiketes eepreefch dabujomas Weinberga lga „Witkas“ weefnigā leelajā eelā. Preefchneeciba.

Dsefšzeta branzeeni.

Rigas-Dinaburgas dsefšzefsch.

Ifeet no Rigas: 7 r., 11 15 pr. v. un 7 w. —

Ronabl Dinaburgā: 1 40 p. v., 5 25 w. un 1 10 r.

Ifeet no Dinaburgas: 5 45 r., 5 p. v. un 8 40 w. —

Ronabl Rigā: 11 35 pufp., 10 55 w. un 2 30 ribta.

Sahnu zefch uf Wihlgrahwi.

Ifeet no Rigas: 5 55 r., 11 5 pr. v. un 5 10 p. v. —

Ronabl Wihlgrahwi: 6 25 r., 11 35 pr. v. un 5 40 w.

Ifeet no Wihlgrahwi: 7 5 r., 1 15 p. v. un 6 20 w. —

Ronabl Rigā: 7 35 r., 1 45 p. v. un 6 50 w.

Rigas-Wolberajas dsefšzefsch.

Ifeet no Rigas: 6 20 r., 12 15 p., 4 25 p. v. un 8 10 w. —

Ronabl oftas dambi: 7 15 r., 1 10 p., 5 26 p. v. un 9 5 w.

Ifeet no oftas dambja: 7 38 un 9 8 40 r., 2 50 p. v. un 6 w. —

Ronabl Rigā: 8 30 r., 10 35 pr. p., 3 45 p. v. un 6 55 w.

Rigas-Tufumas dsefšzefsch.

Ifeet no Rigas: 9 50 r. un 6 p. v. —

Ronabl Tufumā: 12 22 p., un 8 32 w.

Tufumas-Rigas dsefšzefsch.

Ifeet no Tufumas: 6 19 r. un 2 55 p. v. —

Ifeet no Slosas: 7 15 r. un 3 57 p. v. —

Ifeet no Ufereem: 7 26 r. un 4 8 p. v. —

Ifeet no Durhuteem: 7 42 r. un 4 24 p. v. —

Ifeet no Wiberineem: 8 2 r. un 4 45 p. v. —

Ronabl Rigā: 8 45 r. un 5 30 p. v.

Rigas-Wofcheilu-Deepajas dsefšzefsch.

Ifeet no Rigas (Wolberajas dabnufcha): 1 40 p. v. un 7 55 w. —

Ronabl Wofcheilās: 6 15 un 12 8 w. —

Ifeet no Wofcheileem: 6 54 w. un 2 28 r. —

Ronabl Deepaja: 9 28 w. un 6 23 r.